EUROPEES PARLEMENT

2004 *2009*

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Commissie juridische zaken

PROGRAMMA

Gezamenlijke openbare hoorzitting

LIBE en JURI

inzake

Europese samenwerking op het gebied van burgerlijk recht
- Alimentatieverplichtingen
- Echtscheiding en scheiding van tafel en bed

Dinsdag 11 september 2007

10:00 – 12:30
15:00 - 18:30

Paul-Henri Spaak-gebouw (PHS) - Zaal 5B001

Brussel

DEEL I

ALIMENTATIEVERPLICHTINGEN

INLEIDING

In de Europese Unie ontbreekt momenteel een gemeenschappelijk geharmoniseerd stelsel voor erkenning en tenuitvoerlegging van alimentatieverplichtingen. In de Conclusies van de Europese Raad van Tampere werd aangedrongen op de totstandkoming van speciale gemeenschappelijke procedurevoorschriften om de beslechting van grensoverschrijdende geschillen over alimentatieverplichtingen te vereenvoudigen en te versnellen, en verzocht om opheffing van de voorlopige maatregelen die nodig waren voor erkenning en tenuitvoerlegging van een vonnis uit een lidstaat in een andere lidstaat. . In het programma van maatregelen voor de uitvoering van het beginsel van wederzijdse erkenning van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van 30 november 2000[1] wordt ook opgeroepen tot afschaffing van de *exequatur*-procedure in zaken op het gebied van alimentatieverplichtingen. De relevantie van dit programma werd in november 2004 door de Europese Raad opnieuw bevestigd en het "Haags Programma" werd gevolgd door het gemeenschappelijk actieplan, dat het Haags Programma vertaalt in concrete maatregelen en waarvan 'alimentatieverplichtingen' een van de onderdelen is. Daarom presenteerde de Commissie op 15 december 2005 een voorstel voor een verordening betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van alimentatieverplichtingen.[2]

Het belangrijkste doel van het voorstel is het wegnemen van juridische belemmeringen voor de inning van alimentatievorderingen op een burger die in een andere lidstaat verblijft. Op grond van de verordening moeten alimentatievorderingen snel en (in de meeste gevallen) zonder kosten kunnen worden geïnd. Met de totstandkoming van de interne markt zijn door de aanzienlijke groei van het grensoverschrijdende verkeer van personen de - bijbehorende - problemen waarmee partners van migranten te maken kunnen krijgen ook aanzienlijk toegenomen, met name in de nieuwe lidstaten waarvan de burgers gebruik maken van het vrije verkeer van personen. Tegelijkertijd stijgt overal in de Unie het aantal echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed.

Bij het voorbereiden van het standpunt van het Europees Parlement over het voorstel voor de verordening wordt zorgvuldig gekeken naar het werk van de Haagse Conferentie voor internationaal privaatrecht. De bepalingen daarvan moeten overeenkomen met, en aansluiten bij de verordening van de EU. De rapporteurs willen echter benadrukken dat naar hun mening de EU op dit punt ook haar eigen regelgeving nodig heeft. Gelet op de omvang van de problemen met de inning van alimentatievorderingen en de voortdurende toename van het aantal gevallen is het duidelijk dat de EU behoefte heeft aan een regeling die deze problemen in de EU goed en efficiënt oplost.

Het voorstel komt tegemoet aan een reële behoefte van de moderne samenleving, namelijk het

[1] PB C 12 van 15 januari 2001.
[2] COM (2005) 649 def.

verbeteren van de positie van degenen die recht hebben op alimentatie. Dat zijn allereerst en vooral kinderen. Het toenemende aantal scheidingen in combinatie met de groeiende mobiliteit in de Europese Unie betekent onvermijdelijk dat er steeds meer grensoverschrijdende geschillen zullen ontstaan over alimentatievorderingen. Door een efficiëntere inning van alimentatievorderingen kunnen dus het leven en de opvoeding van veel kinderen verbeteren. Met het voorstel kunnen alimentatiegerechtigden makkelijker met hun vordering terecht bij een bevoegde rechtbank. Nadat er een uitspraak is gedaan, worden maatregelen genomen om te waarborgen dat deze automatisch en zonder verdere formaliteiten in alle lidstaten wordt erkend. Een groot verschil met de huidige situatie is dat alimentatiegerechtigden zich nu op de nieuwe verordening kunnen beroepen wanneer zij van hun burgerrechten gebruik willen maken.

10.00 - 10.25
OPENINGSSESSIE

- **De heer Jean-Marie Cavada**, voorzitter van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken van het Europees Parlement (5 min.)

- **Mevrouw Genowefa Grabowska,** rapporteur over alimentatieverplichtingen (10 min.)

- Mevrouw Diana Wallis, rapporteur voor advies over alimentatieverplichtingen (10 min.)

10.25 - 11.35
SESSIE I

STAND VAN ZAKEN

In de eerste sessie wordt vanuit juridisch oogpunt een overzicht gegeven van de huidige stand van zaken op het gebied van alimentatieverplichtingen. Aan de orde komen onder meer de volgende vragen: Wat is het doel van het voorstel voor de verordening over alimentatieverplichtingen en wat zijn de belangrijkste bepalingen? Hoe verhoudt de ontwerpverordening zich tot het kader van de Haagse Conferentie, wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

Juridisch kader

Presentatie door mevrouw Karen VANDEKERCKHOVE, ambtenaar van de Europese Commissie, over ***de belangrijkste punten uit het voorstel*** (10 min.)

Presentatie door heer Paulo GUERRA, voorzitter van de commissie voor privaatrecht, over ***de stand van zaken in de Raad en te verwachten ontwikkelingen*** (10 min.)

Presentatie door heer Joaquin BAYO DELGADO, Europese adjunct-toezichthouder

voor gegevensbescherming, over ***de bescherming van persoonsgegevens bij uitwisseling van informatie omtrent alimentatieverplichtigen*** (10 min.)

Presentatie door Professor William DUNCAN van de Haagse Conferentie voor internationaal privaatrecht over ***de ontwikkelingen in het kader van de Haagse Conferentie*** (10 min.)

Presentatie door Professor Stefania BARIATTI (Universiteit van Milaan) over ***het verband tussen het voorstel over alimentatieverplichtingen en het werk dat werd verricht in het kader van de Haagse Conferentie voor internationaal privaatrecht*** (10 min)

Discussie (20 min.)

11.35 - 12.30
SESSIE II

DE SITUATIE IN DE PRAKTIJK

Sessie II zal met name gewijd zijn aan de praktijk op het gebied van alimentatieverplichtingen. Helaas worden alimentatievorderingen in veel gevallen niet geïnd. Degenen die alimentatie verschuldigd zijn, lijken soms alles in het werk te stellen om betaling te voorkomen. Anderzijds leven de schuldeisers vaak onder bijzonder arme omstandigheden en hebben zij niet genoeg geld om te overleven. Deze problemen zijn nog moeilijker op te lossen als de schuldenaar in het buitenland woont.

Presentatie door mevrouw Beate MIRSKA, ambtenaar van de Poolse ngo die zich bezig houdt met alimentatievorderingen, over ***praktische problemen in verband met onderhoudsverplichtingen*** (10 min.)

Presentatie door mevrouw Anna SZUL-SZYWALA, advocaat die mensen vertegenwoordigt met ***problemen met de inning van alimentatievorderingen*** (10 min.)

Presentatie door de heer Andrea WOELKE, vertegenwoordiger van de *Law Society of England and Wales*. Lid van Resolution, Londen (10 min.)

Discussie (25 min.)

12:30 - 15:00 Lunchpauze

DEEL II

ECHTSCHEIDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED

INLEIDING

De toenemende mobiliteit van burgers binnen de Europese Unie heeft geleid tot een toenemend aantal "internationale" huwelijken waarbinnen de echtgenoten een verschillende nationaliteit hebben, in verschillende lidstaten wonen of in een lidstaat wonen waarvan zij de nationaliteit niet hebben. Wanneer een "internationaal" paar besluit om te scheiden, kunnen zij dat volgens meerdere rechtsstelsels doen.

Tot op heden zijn op een "internationaal" echtpaar dat wil scheiden de bepalingen van toepassing van Verordening (EG) nr. 2201/2003 ("Brussel II(a)" of "Brussel II(-bis)" genoemd), waarin wordt bepaald dat de echtgenoten volgens een aantal verschillende criteria een bevoegde rechter kunnen kiezen. Nadat de echtscheidingsprocedure aanhangig is gemaakt bij een rechtbank in een lidstaat, wordt het toepasselijke recht bepaald door nationale voorschriften over strijdige wetgeving. Tussen deze nationale voorschriften blijken bijzonder grote verschillen te bestaan.

Om deze juridische onzekerheid en onvoorspelbaarheid te voorkomen en om procedures te bespoedigen stelt de Europese Commissie voor om deze tekortkomingen aan te pakken, onder meer door de partijen de keuze te bieden om met wederzijdse instemming een rechtbank en het toepasselijke recht te kiezen.

De mogelijkheid om de rechtbank en het toepasselijke recht te kiezen zou uiteraard de doelmatigheid vergroten en gunstig zijn voor echtgenoten die het daarover eens kunnen worden. Wel zou zij enkele ongunstige gevolgen kunnen hebben, met name voor "kwetsbare partijen". Tijdens dit seminar wordt gesproken over de vraag hoe kan worden gewaarborgd dat beide partijen zich volledig bewust zijn van de gevolgen van hun keuze voor een rechtbank en een toepasselijk recht.

Daarnaast moet worden gekeken naar situaties waarin tussen de echtgenoten geen overeenstemming bestaat. In dit verband wordt tijdens het seminar met name ingegaan op de criteria voor het kiezen van het toepasselijke recht wanneer geen overeenstemming bestaat.

Brussel II(a) gaat uit van de aanname dat elk vonnis dat in een lidstaat wordt uitgesproken wordt erkend. . In de verordening zijn evenwel meerdere gronden opgenomen voor het niet erkennen van een vonnis. Een daarvan is ook in het nieuwe voorstel overgenomen en is de bepaling inzake openbare orde. Het seminar gaat in op de rol van deze bepaling over de openbare orde in procedures voor echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

15.00 - 15.20
OPENINGSSESSIE

- Mevrouw Evelyne GEBHARDT, rapporteur over echtscheiding en scheiding van tafel en bed (10 min.)

- De heer Carlo CASINI, rapporteur voor advies voor echtscheiding en scheiding van tafel en bed (10 min.)

15.20 - 15.55
SESSIE III

STAND VAN ZAKEN

Deze sessie is met name gewijd aan problemen in de huidige situatie op het gebied van het huwelijksrecht en mogelijke oplossingen die het voorstel biedt.

Bovendien wordt gewezen op specifieke juridische problemen, met name de behandeling van situaties waarin geen overeenstemming bestaat tussen partijen die willen scheiden. Uitgangspunt van het voorstel is dat een nauw verband tussen beide partijen, de bevoegde rechter en het toepasselijke recht moet worden gewaarborgd. Tijdens de sessie zal worden gediscussieerd over de vraag hoe dit verband kan worden gewaarborgd zonder afbreuk te doen aan de noodzakelijke flexibiliteit en de mogelijkheid om in rechte te kunnen optreden. Moeten criteria alternatief of hiërarchisch van aard zijn? Hoe zouden zij in dat laatste geval moeten worden geordend?

Het voorstel houdt rekening met verschillen tussen diverse rechtsstelsels en tradities, en bevat een bepaling inzake de openbare orde. Tijdens deze sessie wordt ingegaan op de rol van de bepaling inzake openbare orde in het kader van een geleidelijke totstandkoming van een gemeenschappelijke ruimte van vrijheid, veiligheid en justitie.

Presentatie door de heer Olivier TELL, ambtenaar van de Europese Commissie, over ***de belangrijkste elementen van het voorstel*** (10 min.)

Presentatie door mevrouw Helena BOLIEIRO, voorzitter van de commissie voor privaatrecht (Rome III), over ***de stand van zaken in de Raad en te verwachten ontwikkelingen*** (10 min.)

Presentatie door Professor Bruno NASCIMBENE, Universiteit van Milaan, over ***de criteria voor de keuze van het toepasselijke recht en de bevoegde rechtbank*** (10 min.)

Presentatie door Professor Stefania BARIATTI, Universiteit van Milaan, over ***een vergelijkende analyse van de beide voorstellen over alimentatieverplichtingen en over echtscheiding en scheiding van tafel en bed*** (10 min.)

Discussie (30 min.)

16.30 - 17.30
SESSIE IV

PRAKTISCHE TOEPASBAARHEID

Het voorstel biedt partijen een beperkte mogelijkheid om de bevoegde rechter en het toepasselijke recht te kiezen. Gewaarborgd moet echter worden dat van deze keuzemogelijkheid geen misbruik wordt gemaakt. Deze sessie gaat nader in op mogelijke waarborgen die kunnen worden ingevoerd om "zwakkere partijen" te beschermen tegen misbruik.

Het voorstel over echtscheidingszaken houdt nauw verband met het voorstel over alimentatieverplichtingen. Daarom zullen beide voorstellen aan het eind van deze sessie kort naast elkaar worden gelegd.

Presentatie door Professor dr. Katharina BOELE-WOELKI UCERF**,** Molengraaff Instituut voor privaatrecht, over ***de manier waarop kan worden gewaarborgd dat beide partijen zich volledig bewust zijn van de gevolgen van hun keuze voor het toepasselijke recht en de bevoegde rechtbank*** (10 min)

Presentatie door Professor Stefania BARIATTI, Universiteit van Milaan, over ***de invloed van echtscheiding op andere rechtsgebieden*** (10 min)

Presentatie door Dr. Matteo BONINI BARALDI, Universiteit van Bologna, over ***de rol van de bepaling inzake de openbare orde bij rechtzaken over echtscheiding en scheiding van tafel en bed*** (10 min.)

Discussie (30 min.)

17.30 - 18.30
SESSIE V

JUSTITIËLE OPLEIDING

Deze sessie gaat in op de wijze waarop mensen (advocaten, rechters e.d.) bewuster kunnen worden gemaakt van hun recht om instrumenten efficiënter te maken en de vraag of het Europees netwerk voor justitiële opleiding een rol kan spelen omdat het een centrale functie vervult bij het aanbieden van scholingsmogelijkheden aan beroepsbeoefenaren in de EU.

Presentatie door mevrouw Benedetta VERMIGLIO, coördinator voor uitwisselingen tussen docenten en opleidingsinstituten die deel uitmaken van het Europees netwerk voor justitiële opleiding (10 min.)

Discussie (30 min.)

Afsluiting door de rapporteurs (20 min.)

BIJLAGE

PRACTICAL GUIDELINES FOR THE DEBATE

The floor will be given to Members in the order in which requests are received. Speakers wishing to supplement their speeches may do so in writing by submitting documents (preferably in English or French) in advance to the secretariat (email: ip-libe@europarl.europa.eu).These documents will be circulated during the meeting.

IMPORTANT NOTICE FOR THOSE WISHING TO ATTEND THE HEARING

This seminar is open to the public. However, for security reasons, participants who do not have a European Parliament access badge must obtain a pass in advance. Those wishing to obtain such a pass should contact the seminar secretariat (ip-libe@europarl.europa.eu) by 6 September. It is essential to provide us with your full name, address and date of birth. Without this information, the Security Service will not provide entry passes.

Simultaneous interpretation will be available in the following languages : NL, FR, DE, IT, NL, ES, HU, EL, PT, PL

Seminar Secretariat	Telefoon	Adres	E-mail address
LIBE **Agita SERZANE** *Administrator (divorce and legal separation)*	**+32.2.283.23.81**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 - RMD 1J044 B-1047 Brussel	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Anita BULTENA *Administrator (maintenance obligations)*	**+32.2.284.25.32**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 -RMD 01J024 B-1047 Brussels	
JURI **Robert BRAY** *Administrator (maintenance obligations)*	**+32.2.284.63.37**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 -RMD 02J034 B-1047 Brussels	**ip-juri@europarl.europa.eu**
Andrea SCRIMALI *Administrator (divorce and legal separation)*	**+32.2.284.43.66**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 -RMD 02J014 B-1047 Brussels	
Ryszard DE GROOT *Assistant LIBE*	**+32.2.284.07.95**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 -RMD 1J036 1047 Brussel	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Anne DE CONINCK *Assistant LIBE*	**+32.2.284.21.79**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 -RMD 1J026 1047 Brussel	
Najat MOUSSAOUI *Assistant JURI*	**+32.2.284.06.69**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 -RMD 2J022 1047 Brussel	**ip-juri@europarl.europa.eu**
Barbara ASSI *Assistant JURI*	**+32.2.284.09.96**	EUROPEES PARLEMENT Rue Wiertz 60 -RMD 2J038 1047 Brussel	